

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.50
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inzerate)** se plačuje od četverostopne pete vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 135.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, 17. junija 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Boromejska enciklika.

Povodom konflikta, ki je nastal med prusko vlado in Vatikanom, je pisal »Čas«, glasilo realistične stranke sledeče: »Govori se, da je najboljša učitelja življenja zgodovina; tem besedam ne smemo popolnoma verovati, kajti v očigled temu, da se giblje kolo časa v isti smeri in po istih zakonih, je zgodovina naučila narobe bore malo! Smo se li kaj naučili iz zgodovine srednjeveškega papizma? Zelo malo, da, še zgodovina poslednjih let je vplivala slabo na narode. L. 1897. je izdal tedanji papež Leon XIII. povodom 300 letnice smrti znanega jezuita Petra Kanizija encliko, ki je izlivala kar cele golide psov na reformatorje in reformacijo. V protestantskih zemljah je povzročila ta enciklika veliko razburjenje. In Prusko, ki reprezentira protestantizem, je odločno protestiralo proti encikliki. Poslancem v Vatikanu, (tudi Prusija ima diplomatično zastopstvo na papežskem dvoru!) se je naročilo, naj izrečejo papežu svoje ogorčenje, vatislavski kardinal Kopp je potoval v Rim, pomirjevat papeža in odvracat od daljših korakov, ki bi bili na škodo le katolikom, živčim v protestantski Prusiji. Nastal je mir. Seveda je mišljenje papežev k modernizmu in reformaciji ostalo isto! Razmerje med prusko vlado, protestantskimi konzervativci na eni in katoliškim centrom na drugi strani je ostalo vključu temu konfliktu neizpremenjeno, da, vezi med obema strankama so bile vedno ožje in ostale so prijateljske do današnjega dne, ko je izdal . . . novi papež novo encliko v spomin 300 letnice drugega svetnika, encliko, katera sramoti reformacijo in protestantizem še mnogo bolj kot ona Petra Kanizija. Ta mesec so vprašali narodni liberalci in konzervativci vlado v državni zbornici pruski, kako stališče da zavzema ona napram encikliki boromejski, je li voljna napraviti potom svojega poslanca v Vatikanu primerne korake in si dobiti zadoščenje za žalitve, prizadjane protestantski cerkvi; saj ogroža enciklika konfesionalni mir.« »Čas« pravi nadalje, da ne ve, kake korake da bode storila v tej zadevi nemška vlada in preda li ona svojemu poslancu na log, protestirati imenom Prusije na vatikanskem dvoru. Centrum (zveza katolikov v pruski državni zbornici) da postaja vedno bojevitejši, o čemur svedoči brošura, ki jo je napisal član centra Roeren, v kateri pravi isti, da se mora verski boj dobojevati v Nemčiji, ki mora zopet postati katoliška. Končno se izreče o zmagi katoliške cerkve glasilo realistične stranke precej skeptično.

Danes lahko dostavimo sledeče: Pruska držav. zbornica je sklenila z vsemi glasovi razven glasov centra in Poljakov protest proti boromejski encikliki. Pruska vlada je predala med tem poslancu svojemu memorandum, katerega naj poda isti imenom Pruske papeški stolici. In časopisi prinašajo sedaj izjavo, katero je dal Pij X. na protest pruskega poslanca predati nemški vladi in ki obsega po »Vossische

Zeltung« sledeče točke: a) Rimska kurija obžaluje postopanje svoje. b) papeška kurija izjavlja ponovno, da ni z encliko hotela žaliti nemški protestantski narod. c) nemškim škofom se odrejuje, da ne objavljajo enciklike niti s prižnic niti potom pastirskih listov (kar pomenja toliko, kakor enciklika K. Boromejskega ne obstaja za nemško državo, kjer je, mimogrede omenjeno, imel srednjeveški papež vrhovno oblast). d) Sv. stolica odreja s tem uradno objavo te svoje izjave. Zadnja poročila pravijo, da je protestiral proti encikliki tudi avstrijski cesar, da jo je obsodil saksonski kralj in da jo je zavrgla in obsodila celo klerikalna bavarska vlada.

Tako je zgodovina papežev za jedno blamažo bogatejša. Nezmotljivi papež bi si bil lahko prihranil to sramoto, ki ga je čakala in o kateri je moral vedeti že vnaprej, saj govori tu »ex cathedra« kot glavni cerkve. Prihranil bi si bil lahko encliko, ki, kakor ostale, brezuspešno rohnijo proti modernizmu in idejam, slonečim na razumu in na neovrgljivih dokazih. Da, časi se spreminjajo in v XX. stoletju mora papež v Kanoso. Verski boj se bode dobojeval — ali nam vprid ali v prilog umirajočemu papizmu, o tem bode učila zgodovina.

Domišljavost „Mira“.

Nedavno je bilo čitati v koroškem tedniku »Miru«, da je »najboljši branitelj« meje in to istočasno, ko je z vso srditostjo nastopal proti C. M. družbi. Kvaliteto tega branitelja meje dokazujejo neuspehi koroške politike, ki so v zadnjih letih naravnost smrtonosni za koroške Slovence. Nadalje se je imenovalo v »Miru« dr. Brejca, ki je nekakšen »šefredaktor lista«, najboljšega odvetnika na Koroškem in to z ozirom na slučaj, o katerem dr. Brejcu samemu ni bilo prav ničesar znano, ker je bil slučajno za nekaj tednov iz Celovca odsoten in v katerem slučaju je njegova pisarna — podlegla. — Poslednje se sicer lahko zgodi najboljšemu odvetniku vsak dan parkrat, a v tem slučaju ilustrira to dejstvo, kako ceno se prodajajo pompozne pohvale pri »Miru«. Skraj v vsaki številki je čitati nekaj takih neukusnih baharij, s kakšnimi ne operira nobeden drug slovenski časopis. V zadnjih štev. se ponavlja zaporedoma ponašanje, da je bil shod »Kat. pol. društva« tako silnega utisa, da liberalci, njim na čelu dr. Gosak, niso upali govoriti. Mi smo smatrali to pisarjenje za prazno baharijo in smo dolgo časa molčali. Ker pa le ni miru, moramo domišljavim gospodom povedati resnico.

Važna vprašanja so se razpravljala pri tajnem posvetovanju in je dr. Brejca takoj po vstopu dr. Gosaka, ki je v prepričanju, da je zborovanje že javno, stopil prerano v dvorano, klical reditelje na pomoč. To je bilo seveda nepotrebno, ker se dr. Gosak gotovo ni nameraval utihotapiti, ampak je bil samo na-

pačno podučen od jednega izmed rediteljev, ki mu je dejal, da »se že sme notri«. Značilno pa je za dr. Brejca, ki je imel toliko slabo vest, da je alarmiral takoj svoje policiste, da ne bi slišal njegovih besed, ki bi jih dal pod kritično lupo. Pri javnem zborovanju pa je hotel dr. Brejca pojasniti o sledečih točkah: 1. Kdo je v konzorciju »Koroška«. 2. Kaj se namerava pred vsem ukreniti v najbližji bodočnosti v napredni struji na Koroškem in 3. je hotel imeti na shodu škandal, navidezno povzročen po liberalnem govorniku dr. Gosaku. Dr. Brejčev nastop je bil na javnem shodu tako izzivajoč, njegovo koprnjenje po senzaciji tako veliko, da je bil njegov namen dr. Gosaku takoj očiten. Dr. Gosak, ki pozna tehniko klerikalnih shodov, je prav dobro vedel, da bi ob prvi malenkosti insceniralo vodstvo shoda razburjenje »katoliških« na shodu zbranih mož (saj je bilo več kot 2/3 duhovnikov) in potem bi kričalo vse časopisje: Glejte, kakšni so liberalci, na mirno, resno in važno posvetovanje uglednih »vernih« mož so prišli razgrajati, ali niso res taki, kakor smo vam jih prej slikali v govorih?! Šlo se je torej za to, kedo bo »notri padel«, ali dr. Gosak, če bi se dal speljati na govorniško tribuno, da tam izpove tajnost nasprotnega tabora ter se mu potem z ogorčenjem »vsled nečuvnenih napadov na vero«! onemogoči z velikim truščem nadaljevanje govora ali pa dr. Brejca, ako se mu ta finta ne posreči. Blamiral pa se je dr. Brejca, ker se je dr. Gosak temu prozornemu manevru na shodu mirno smejal ter na stroške klerikalnih prenapetih silajno zabaval in potem odšel, ne da bi bil ustregel nujnim željam dr. Brejca in sodrugov. »Mir« je že sam enkrat priznal, da so ravnali liberalci modreje, ker niso govorili, a zopet prihaja s solznimi očmi in videti mu je, da nikakor ne more preboleti bolesti te ponesrečene finte. Naše sožalje!

Politična kronika.

IZ PARLAMENTA.

Včerašnja seja.

Prvi je govoril v nadaljevanju debate o drugi skupini proračuna v že poročanem smislu dr. Korošec. Izmed poznejših govornikov je omeniti Rusina Dnistrianskega, kateri je slikal sodne in šolske razmere na Gališkem; pri tem so Rusini živahno demonstrirali zlasti proti naučnemu ministru Stürgkhu. Slišati je bilo klice »Lopov!« Češki radikalec Fresl je grajal, da gredo člani vlade, ki se hvali za nepristransko, k seji nemškoniacionalne zveze in govore tamkaj izzivalno proti Slovanom. Italij. Pitacco je predlagal resolucijo za stavbo justične palače v Trstu. Zadnji je povzel besedo Wastian, ki se je v glavnem ukvarjal z vremenskimi neizgodami na vzhodnem Štajerju. — Debatu ni nič posebno živa, vidi se splošno nezanimanje; nekaj interesa vzbudi kveč-

LISTEK.

Oče Kondelik in ženin Vejvara.

Češki spisal Ignát Herrmann. —

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

Vejvara je bil skoro uničen. Vsi zlati gradovi, ki si jih je spravljil, so se razsuli v razvaline in ga zasuli.

»Da, da, France Vejvara! Osemsto, devetsto, dvanajststo, petnajststo, tako vam porečejo ti stavbeniki in podjetniki, kakor da bi vas obdarovali. Dobijo se sicer tudi gospodari, ki imajo še vest in vam dajo za krščanski denar še dobro stanovanje — toda tam se vsak drži in se ne gane! Mislim sem tudi, če bi hotela stanovati v kaki starejši hiši . . .«

»Moj bog, gospod, če je tako, torej v bolj stari hiši seveda«, je pritrdil Vejvara.

Mojster Kondelik se je napotil drugi dan zopet na pot po Pragi. Hodil je teden, dva, tri — potekel je čeli avgust, toda dosedaj še ni dobil stanovanja. Bil je čimdalje bolj siten, v poslednjih dneh avgusta se je zdelo, kakor da bi koga umoril. Meril je Prago križema, oblezel vsa nadstropja dolingor, menil je, da je častno zavezan, da najde zetu stanovanje, toda sedaj zastoj. In ko se je vrnil iz teh pohodov, je strašno preklinjal občinsko upravo, magistrat in je grmel, da se bo res zgodilo tako, kakor je proročeval: baje slepi mladenič: nekoč bo prišel čez Karlov most voznik, počil bo z bičem in rekel: Tu je stala nekdanja Praga.

»Drugega to ne zasluži«, se je jezil, »kot da se vsuje na vse ogenj in žveplo, kakor na ono Sodomo in Gomoro!«

Toda postalo je še hujše. V grozno vročih dnevih avgustovih se je mojster od vednega tekanja spotil, na mrzlih hodnikih se mu je pot naglo posušil in nekega dne se je vrnil domov v kočiji in privlekel se je do stanovanja z največjim naporom, odkoder je šel naravnost v posteljo.

Zvečer je prišel Vejvara in že v kuhinji ga je osupnil rezek duha znanega »mazila«. Gospod Kondelik je stokal v postelji s svojo staro boleznijo. Ravno ga je gospa namazala in sedaj je zavijala soproga od vseh strani z odejo, da ne bi nanj pihalo.

»Danes bomo sedeli v spalnici, dragec«, je zašepetala Pepica Vejvari, »da bomo skupaj z očetom. Zopet ga je napadlo.«

Vejvara je stopil v spalnico kakor obsojenec. Vest mu je očitala: tega si ti kriv!

Pozdravil je boječe in Kondelik je zagrmel iz postelje:

»Sedite Vejvara. Ali če hočete leči poleg mene, vas bo mati tudi namazala, da boste vedeli, kako je prijetno na svetu . . . Poglejte, kaj so napravili iz mene ti vaši patroni. Predno se oženite, me še zakopljajo. Le pozdravite one gospode na magistratu. In povejte jim, da jih bom po smrti strašil — z zobmi bom škripal in jezik jim bom kazal!«

»Tiho bodi, stari, ne razburjaj se, saj veš, da ti je vedno slabše«, ga je opomnila gospa Kondelikova. »Ti bo že prešlo — sedaj ni tako hudo — sicer pa ne bodeš več letal — bom šla pa jaz in Pepica . . .«

Vejvara se je celi dan pripravljaj, da bi očeta Kondelika vprašal nekaj važnega, toda ko ga je videl

tako revnega, si ni upal. Toda sedaj, ko je mamica povedala, da se gonja za stanovanjem zopet začne znova in da je bo deležna tudi Pepica, iz strahu, da se ne bi tudi njej kaj zgodilo, se je odločil in je spregovoril:

»Mamica, ravno danes sem hotel vprašati, kaj bi rekli oče k temu, ako bi se vendar-le preselili tja v našo hišo na Vinograde . . .«

Obraza matere in hčere sta se spremenila v dvoje velikanskih vprašajev, gospod Kondelik je dvignil nekoliko višje brado in je zbulil oči:

»Kako to? Ali so na magistratu preklicali odredbo?«

»Ne, oče, toda kdor se odpove pravici do doklade na stanovanje, lahko stanuje kjer hoče. Mestni svet je ukrenil, da magistratni uradniki ne smejo stanovati drugje nego v Pragi, ako hočejo dobivati doklado. Kdor se ji odpove, temu se ne brani . . .«

Gospod Kondelik je pozabil na bolečine, dvignil se je nekoliko na blazincah, oprl se je z roko ob posteljo, dal glavo nazaj in je vprašal:

»Koliko pa je te vaše doklade?«

»Dve sto, gospod . . .«

»Slišite, Vejvara«, je rekel mojster in je ostro pogledal ženina, »ali ste to vedeli že takrat?«

»Da, oče . . .« je pritrdil Vejvara polglasno, sluteč, da ga je zopet »polomil«.

»Vejvara«, je grmel mojster, »vi ste to vedeli, in vedeli ste tudi, da vam hočem dati na Vinogradih stanovanje zastoj ali vsaj na pol zastoj in vi niste tega povedali. Pustili ste, da sem se tako mučil, gonili ste me štiri tedne po Pragi za stanovanjem kakor zajca — jaz sem prehodil sedemnajst tisoč stopnic gori in doli, tamle imam to na listku na-

jemu glasovanje. — Posl. Hribar je stavil predlog za gradnjo železnice Kamnik-Kranj. — V predvčerajšnji seji poslancev poljske ljudske stranke v Lvovu je odložil posl. Stapiński predstavo. Odložitev se ni vzela na znanje, temveč se bode o stvari šele odločilo v jeseni.

ITALJANSKA PRAVNA FAKULTETA.

Konečna beseda nemških nacionalcev. — Umikanje »profesorske grupe« med Čehi.

Nemškonacionalna zveza je priobčila včeraj komunike, v katerem naznanja sklep, da bodo njeni poslanci glasovali (razun nekaterih radikalcev) za provizorično italjansko pravno fakulteto na Dunaju. — Obenem želi zveza, da se naj izpopolnijo in boljše opremijo nemška vseučilišča in da naj vlada kmalu doseže prvo čitanje (od Čehov toliko perhoresciranij vladnih) jezikovnih predlog in njihovo odkazanje v odsek. Za gori omenjen zvezin sklep so bili merodajni že včeraj v »Nar. Dn.« navedeni politični vzroki.

Seveda še s tem sklepom nemškonacionalne zveze stvar davno ni urejena in situacija rešena, kakor skušajo prepričati nemškonacionalni listi svoje brumne bralce. Treba bode še trdega boja z Jugoslovani in velikim delom Čehov. — Jugoslovani so si sedaj glede boja proti italj. pravni fakulteti brez naše slovenske popolnoma edini. Oba jugoslovanska kluba sta sklenila, da se vprašanje italjanske fakultete in vsa druga vprašanja, ki so s tem v zvezi, izločijo iz kompetence obeh klubov in spadajo v kompetenco skupne jugoslovanske delegacije. V to svrhu se »Slovenski klub« in »Savez južnih Slaven« ad hoc združita v eno samo parlamentarno celoto, koje sklepi bodo za vse Jugoslovanske poslance obvezni. Tekoče posle bo vodil eksekutivni odbor, v katerega izvoli vsak klub po pet poslancev. Ustanovna skupščina tega skupnega jugoslovanskega kluba se vrši najbrže že danes.

Nekoliko nejasen je položaj glede Čehov. Ena skupina, takozvana »profesorska grupa«, v kateri imata veliko beseda Masaryk in Drtina, predbaciva mladočehom in drugim češkim strankam, da delajo nespametno, ako delajo Italjanom pri izpolnjenju njihovih kulturnih zadev težave. Morali bi se namreč z Jugoslovani vred truditi, da bi ti dobili kako odškodnino, in sicer Slovenci v priznanju (!) njihove zahteve osnovanja slov. pravne fakultete v Ljubljani. »Slovenec« zopet javlja, da mladočehi, češki klerikalci in Masaryk ter Drtina sploh ne mislijo na slov. pravno fakulteto temveč pravijo samo, da jim ni mogoče glasovati proti italj., ker imajo za njo enake razloge kakor za drugo češko univerzo. — Treba bode zares jasnosti. Z Jugoslovani bodo šli na vsak način češki agrarci, radikalci in skupina Stranskega (moravska ljudska stranka). — Zagrebški »Obzor« javlja, da misli vlada na kompenzacije Jugoslovanom za italj. pravno fakulteto.

KONEC MINISTERSKE KRIZE V SRBIJI.

Te dni so imeli v Srbiji ministersko krizo, ki se je končala s tem, da je ostala stara vlada na krmilu. Kriza tudi ni bila resno mišljena, temveč je hotel Pašić le postrašiti radikale, sedaj vladajočo stranko, katere pri važnih glasovanjih ali sploh ni ali pa glasuje proti vladi. Ker radikalci uvidijo, da bi pri sestavi eventuelnega novega kabineta ne prišli lahko zopet vpoštev, so vbljubli, da se poboljšajo in bilo je konec krize.

Štajerske novice.

Iz Zidanegamosta. Dne 15. t. m. se je vršila na Zidanemmostu uradna okrajna učiteljska konferenca. V začetku konference je nazdravil g. c. kr. šol. nadzornik in ravnatelj gosp. G. Vodušek presvitlemu cesarju ob njegovi 80-letnici v slovenskem jeziku. Uradni značaj konference je bil vobče še precej nemški, vendar je kazalo vse, da

pisano, s e d e m n a j s t t i s o č! — tu me žena cele popoldneve maže in ko ste napravili iz mene Lazarja, mi slednjič poveste, da vendarle lahko stanujete na Vinogradih? Za boga, naj imajo ona dva uboga stotaka, jaz sem se že za nju nahodil, vi tega ne potrebujete, jaz vam dam stanovanje — zastoj — toda kaj t a k e g a napraviti, Vejvara — Fran — Fran...!

»Stari«, ga je mirila gospa Kondelikova, »ne razburjaj se — Fran je mislil prav, da se jima ne bi ničesar odtrgalo...«

»Ne, Vejvara«, je grmel Kondelik kakor razdražen medved, »ko so vas krstili, so se zmotili, vi bi se morali imenovati Ju — «

Mojster je omahnil v blazinice, toda še enkrat se je dvignil in je rekel bodeče:

»Vejvara, to je menda že poslednja stvar, ki ste jo napravili. Da bi bila vendar že enkrat poroka — toda vaši otroci, ubogi otroci, ti bodo imeli očeta...«

»Stari!« je zaklicala gospa vsa rdeča.

Čudno, gospodu Kondeliku je še onega večera odleglo toliko, da je mogel sedeti v postelji, gospa Kondelikova je morala prinesiti »mlin« (igra) in vsi štirje so igrali pri mali mizici pri postelji. Gospa in zaročenca so igrali nalašč tako, da je oče dobival — to je delalo gospodu Kondeliku neizrečeno dobro.

In ko je stopal Vejvara po enajsti uri proti domu, je premišljeval, če je res napravil kako bedarijo, ko ni tega povedal takoj.

No, samo da se je tako končalo!...

Dalje prihodnjič.

plovemo v novi struji — novim ciljem nasproti! Gospodje referentje Gnus — o pazljivosti in duševni utrjenosti — Adolf Pacher — o potrebi učenja na pamet — in seveda naš priznani humorist Blaž Jurko o obiteljskih večerih, so v duhovitih besedah ob polnem priznanju navzočih rešili svoje naloge. V čast slovenskemu učiteljstvu se mora priznati, da so bili vsi referati sestavljeni v mili materinščini — v slovenščini. In ko je popoldan stavil gospod Gnus predlog, da bodi odslej uradni jezik uradnih konferenc, domačih in nadzorstvenih, slovenski, nastal je plosk in krik, ki je živo pričal o narodni zavednosti učiteljstva. Gospod nadzornik nam je vzradoščen obljubil te naše narodne, in seveda po sedanjih razmerah tudi opravičene želje pri c. kr. deželnem šolskem svetu priporočati! Toletna uradna konferenca je gotovo bila sigurno zadoščenje vsemu laškemu učiteljstvu, da se bodo tudi njemu vremena zjasnila! — (Da se s stavljenim predlogom niso vjemale 4 učiteljice, ki so prišle iz znanih nemških ljubljanskih klosterskih zavodov, se pač ni čuditi! Kaj bi se tudi več nadejale!) — Pri obedu nas je združila znana narodna Juvancičeva gostilna skoro polnoštevilo, za kar ji gotovo gre tudi prislužno priznanje. Bili smo ene misli, enih idej, vsi vneti za resnični napredek našega naroda. Vsi gojimo najlepše upe, da bodo v prihodnjič naše konference že popolnoma slovenske.

»Branibor«. Občni zbor »Braniborja« se vrši dne 2. julija ob 4. uri popoldan v Narodnem domu v Ljubljani. Priglasilo se je doslej za člane razmeroma še jako majhno število. Poleg rodoljubnih posestnikov, uradnikov vseh strok in ženstva, naj bi se oglasili osebo tudi taki, kateri imajo že po svojem stanu več stika z gospodarskim življenjem: trgovci in njih gg. uslužbenci, uradniki naših gospodarskih zavodov, obrtniki itd. »Branibor« bo društvo povsem gospodarskega značaja. Kdor ima tedaj veselja in navdušenja za to, naj se nemudoma oglasi na naslov tajnika pripravljalnega odbora dr. Gregorja Žerjava v Ljubljani.

Kaj pa je to? Pozvali smo zadnjič mariborske klerikalne liste, naj bi vendar vprašali g. Woschnagga Hansa v Šoštanju, ali je on izrekel znane besede o svojih zvezah in znanstvu s Korošcem ali ne. Ljudem se je namreč že moralo čudno zdeti, da so klerikalci radi teh besed napadali le nas — gotovo zato, ker smo jih spravili v javnost — nikakor pa se niso upali dotakniti g. Woschnagga. Ali se bojijo, da bi spravil ta kake — kompromitirajoče stvari na dan? Potem bi klerikalci imeli zares smolo: najprej so jih že kompromitirali graški Nemci, ko so tako lepo opisali klečeplazenje klerikalnih »obstrukcionistov« po Gradcu in namestniji — sedaj pa še bi bil lahko tudi Woschnagg tako hudoben, da bi govoril. Zatorej — dajmo mu mir, kaj ne, g. Korošec? Kaj pa treba ljudem vedeti za vse skrivne in praktične poti klerikalne politike!

O Bukvajevem jezikovnem predlogu in Slovenih je napisal drž. poslanec dr. Rybač daljši članek v glasilu čeških agrarcev »Venkovu«. V informacijo svojim bralcem ga jutri v daljšem izvlečku priobčimo.

Uzmovitel. Dekli Mariji Weidinger so odnesli neznani uzmoviči iz kovčega, katerega je imela v celjskem »Nar. domu« na hodniku pod streho, obleko, čevlje in druge predmete.

Iz Šoštanja. Skoraj sram me je tako stvar poročati, ker se o podobnih stvareh vedno in povsod trobi, a kakor nam izkušnje kažejo, slabo zaleže. Čakal sem na pošti na došla pisma in časnike. Prihajali so ljuče in odhajali in skoraj vsi so rabili blaženo nemščino, seveda včasih tako spakedrano, da se človeku kar gabi poslušati. Gospodične vedo dobro slovensko in če bi ne znale, naj se pa učé! Obiskovalci! Ali se Vam ne gabi jesti iz skledé, v katero sami plujete?

Iz Šoštanja. V nedeljo, dne 12. junija smo imeli pri nas birmo. Trg, posebno gostilne, je bil poln ljudi, kakor običajno ob takih prilikah. Ker je vreme tako omahovalo mej lepim in grdim, sem ostal doma in zrl skozi okno na mimoidoče. Po trgu mimo Čitalniške gostilne se pripeljeta okoli vratu ter pripojeta dva birmanca, prav kakor kaki stari žganjarji. Zbolelo me je v srcu. Taka mladina naj bo naša bodočnost? Potem nas čaka res lepa bodočnost. Stariši in botri, ali se ne da otrokom na kak drugačen način storiti kako veselje, da bi se tega dneva več časa spominjali, kakor pa, da otrok potem lahko reče, da je bil na birmski dan »fest« pijan. Stariši, odgovornost bo huda!

Društvo za tujski promet v Rajhenburgu privedi vsako nedeljo na vrtu Kosarjeve gostilne popoldne streljanje na dobitke. Vstopnine ni. Obenem se trg Rajhenburg ponaša z lepim kopalščem v Savi; tudi čolni so za veslarje na razpolago.

Kam pojdemo v nedeljo popoldan? Vsi v Petrovče na veselico, katero priredi petrovska podružnica v proslavo 25 letnice Ciril-Methodove družbe. Začetek točno ob 4. uri popoldan. Nasprotniki rujejo po stari navadi proti naši prireditvi. Vsi napredni domačini in sosedi se bodo sestali ta dan v prijaznih Petrovčah, da se v prijateljskem sestanku razvedrijo, slišijo vesele pesmi glas in koristijo ob enem naši dični družbi.

Se poročila o ujmah na Sp. Štajerju. Toča je pobila v nedeljo dne 12. junija najlepši katastralni občin Malečnik in Selestrino pri Sv. Petru nižje Maribora. Lepi ameriški vinogradi so tako uničeni, da še drugo leto ni upati posebnega pridelka. Mraz je zelo škodoval črešnjam in deloma tudi drugemu sadju pri Sv. Urbanu nižje Ptuja. — 13. junija je napravila silna ploha mnogo škode po brežiški okolici.

Iz Kapele pri Radgoni. Strašen dan je bil za nas nedelja 12. junija. Okoli 1. ure popoldne so pridrvili črni oblaki nad naš hrib, iz katerih se je vsula grozovita toča, ki je v 12 minutah uničila vse naše upe — naše pridelke. Padla je v treh presledkih, debela kakor orehi in je imamo še danes po preteku 24 ur pod kapmi povsod zadosti. Gorice so popolnoma opustošene, oziroma zbite in jarina zmečkana. V strmih legah znosilo je tudi vso boljšo zemljo. Najhujše so prizadete občine Kapela, Okoslavci, Muršček, Rihtarovci; deloma Radinci, Stanetinci, Hrastje. Škoda je velikanska, zato je vsestranska pomoč nujno potrebna. Zlasti od naših poslancev pričakujemo, da si škodo na lastne oči ogledajo in v olajšanje bede nemudoma vse potrebno ukrenejo.

Na deželni sadjarski in vinarski šoli v Mariboru se bo razdelilo z začetkom prihodnjega šolskega leta s 15. septembrom več deželnih ustanov. Prosilci morajo biti na Štajersko pristojni in najmanj 16 let stari. Nekolekovane, s potrebnimi listinami opremljene prošnje je treba najpozneje do 15. julija osebnoma izročiti ravnateljstvu.

Ptujске novice. (Posledice lahkomišljenosti.) V nedeljo zvečer je pilo več železničnih delavcev v neki gostilni v Budini. Pri plačevanju je došlo do prepira s krčmarjem; delavec Toplak je v jezi skočil po konci in udaril s steklenico tako hudo po mizi, da se je razletela, pri čemur si je Toplak na desni roki ranil žilo dovodnico. Toplak je bil pijan in se ni mnogo brigal za počasi krvavečo roko; še obvezal je ni. Med potjo pa je menda kje obležal in v ponedeljek so ga spravili v ptujsko bolnišnico nezavestnega vsled zgube krvi. — (Osumljen detomora.) V Podvincih so zaprli minoli ponedeljek kmeta Petroviča (Žepka) zaradi suma, da je imel s svojo dekle otroka in ga po rojstvu pokopal pod nekim drevesom. Tudi deklo so zaprli.

Drobne novice. Nevarno je obolel vsled zastrupljenja krvi na levi roki kaplan Bosina pri Sv. Jurju v Slov. gor. — Umrl je narodni posestnik Anton Korpar pri Sv. Lenartu nad Veliko Nedeljo. — Vsled še doslej nepojasnjene zastrupljenja je 7. junija v Artičah umrla žena župana Slovenca, za šest dni pa ji je sledil vsled pljučnega vnetja še mož.

Stavka kolarskih pomočnikov v Gradcu se nadaljuje; stopili so sedaj vsi pomočniki do zadnjega v stavko. Prihodnje dni se bodo menda zopet pričela pogajanja med mojstri in pomočniki.

Iz politične službe. Okrajni komisar g. dr. Emil Lubec je prideljen od mariborskega k ptujskemu okr. glavarstvu v službovanje.

Zvišanje doklade na pivo. Cesar je sankcioniral znani v štajerskem deželnem zboru s pomočjo slov. klerikalcev sklenjeni okvirni zakon glede davka na pivo. Zvišanja še deželni zbor ni mogel zaradi obstrukcije skleniti.

O potresnem sunku poročajo tudi iz Kozjega. Občutili so ga včeraj zjutraj ob 4. uri. Smer je bila od juga proti severu.

Iz Ljubnega. Ker se je iz raznih vzrokov cela stvar zakasnila, obhajamo v nedeljo dne 26. junija t. l. pri nas redko slavnost, za katero se višji in nižji krogi zelo zanimajo. Kakor se je že poročalo, razvila in blagoslovila se bo ta dan prekrasna nova zastava tukajšnje prostovolj. požarne brambe, katera že dolgih 24 let nepretrgoma deluje v blagem namenu bližnjemu v pomoč. Od blizu in od daleč so se oglašili naši somišljeniki, da pomagajo povzdigniti to našo slavnost, ter so celo rojaki iz daljne Amerike poslali v spomin krasen trak. Spominskih žeblicev se bo zabilo okoli jedna stotina, katere so odličnjaki iz Gradca, Maribora, Celja, Bizelskega, Sarajeva, večinoma pa iz gornjegrajskega okraja društvu poklonili, za kar jim bodi izrečena najprizsnejša zahvala. Vspored bo sledeči: Na predvečer, t. j. 25. junija baklada in bengalična razsvetljava. Na slavnostni dan dne 26. junija v jutro budnica, ob 10. uri predpoldne slovesna sv. maša. Ob pol 2. uri popoldne sprejem došlih društev in gostov pri savinjskem mostu, nato večernice ter odhod na »Foršt«, kjer bo slavnostni prostor, na katerem se bo najprvo vršilo blagoslovljenje zastave, zabijanje spominskih žeblicev, na kar sledi prosta zabava. Naslednji dan 27. t. m. ob 6. uri v jutro izlet v Logarjevo dolino. Posamezna povabila se bodo takoj razposlala, vendar se pripomni, da ako bi se prezrlo kakemu društvu ali posamezniku povabilo poslati, naj se dotični vzlic temu slavnosti udeležiti blagovolji. Torej v nedeljo 26. junija vsi v krasno Savinsko dolino, v prijazni trg Ljubno in dalje v prekrasno Logarjevo dolino!

v Samomor mlade poštne uradnice. Iz Laškega trga nam pišejo: Danes zjutraj ob pol treh se je vrgla pod poštni vlak z Dunaja poštna uradnica Mici Sadnikova, ki je došla še le pred dvema dnevoma v Laški trg službovat. Ubogo dekletu je stroj strašno razmesaril; čez trebuh je skoraj pretrgana na dvoje. — Mici Sadnikova je hčerka že pokojnega poštnega oficijala Sadnika v Celju. Govori se, da je vzrok samomora neka nesrečna ljubezen. Imela je baje razmerje z nekim davčnim uradnikom pri okr. glavarstvu dr. H., ki se je pa razdrlo. V mestu vlada splošno sožalje z ubogo materjo vdovo. Truplo so našli v Debru poleg Laškega. Našli so pri njem tri pisma na sorodnike.

v Obrtniški shod v Žalcu minolo nedeljo se je prav lepo obnesel. Udeležilo se ga je nad 40 obrtnikov. Razpravljalo se je o organizaciji slovenskega obrtništva; v debato so posezali gg. Rebek, Čretnik, Bursik, Šusterič in Voh. Sklenilo se je delati na ustanovitvi zveze obrtnih zadrug v Celju. Upamo, da to gibanje ne bo zaspalo in da bo obrodilo za slovensko obrt najlepše sadove.

Za pomoč po toči prizadetih hmeljarjem v občinah Št. Pavel pri Preboldu, Žalec, Petrovče in Griže sta vložila nujni predlog tudi poslanca dr. Benkovič in Pišek.

v Iz Št. Vida-Grobelnega. V četrtek zjutraj ob četrtni na 5. uro nas je vzbudil iz spanja precej močan potres, ki mu je bila smer od zahoda. Predznamenje mu je bilo močno in votlo podzemsko bučanje. — Ponovno smo ga čutili ob pol 8. uri. Škode ni povzročil nikake.

c Pri Sv. Štefanu pri Šmarju se vrši dne 29. tm. po večernicah ob 3. uri popoldne poučni gospodarski shod. Govorilo se bo o vinarstvu in mlekarstvu, združništvu itd.

Iz Planine. Pa že zopet ta presneta Planina, boste rekli, g. urednik; pa Vas prosim, nič se preveč ne hudujte, samo malo prostora boste še dali v Vašem listu, kaj ne? Že pred kakimi petimi leti mi je pravil neki odlični inteligentni mož, ki je tudi odbornik občine trga Planine, da bodo takoj naročili slovenski obč. pečat, in da se bo od tedaj naprej le slovensko uradovalo. Pa čujte, do danes je še vedno vse pri starem. Možje odborniki planinskega trga, ali Vas ni sram, da vpiče Vas, ko ste vendar sami Slovenci, Šešerko nemški uraduje? Kako dolgo se boste še dali od tega človeka komandirati? Proč s samonemškim obč. pečatom, proč z nemškim uradovanjem, naj nikar ne bo naša lepa Planina zavetišče nemčurjev.

Kmet, ki vse to opazuje.

Kmetijsko bralno društvo v Rogoznici pri Ptuj priredi v nedeljo, dne 19. junija t. l. na vrtu g. Fr. Bračiča v Novi vasi pri Ptuj I. veliko veselico. Vspored: 1. Nastop narodne godbe. 2. Gledališka predstava. 3. Nastop ptujkega „Sokola“, potem prosta zabava z godbo na pihala in tamburice, šaljivi bazar i. dr. V lepo vrejeni turški kavarni se bode prodavala črna kava. Vstopnina za ude 20 vin., za neude 30 vin. V slučaju deževnega vremena se vrši veselica prihodnjo nedeljo. Preplačila se v korist društva hvaležno sprejemajo. Posebna vabila se ne pošiljajo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz Kostričnice pri Bogaški Slatini. Dne 15. majnika je porodila Antonija Inkret otroka, ga takoj po porodu umorila in zakopala v bližnji šumi. Dne 1. junija 1910 se pa je posrečilo orožnikoma g. Mastnaku in g. Križanu celo stvar dognati in morilko odgnati v zapor, da si bode svojo hudobijo premišljevala.

V Št. Petru pod Sv. gorami so čutili v četrtek zjutraj ob 4. uri precej močen potresni sunek.

Iz Maribora se nam piše. Mariborski listi poročajo, da se je vršil v Jarenini mladeniški shod in je na tem shodu govoril tudi urednik Kemperle. Vzel si je baje kot temo govora: Trezno izrabljanje mladih in spečih moči in sil. Ker se pa tak važen govor da s pomočjo slik veliko bolje umeti, zato bi priporočali udeležencem tistega shoda, da se o priliki potrudijo v klubovo sobo marib. „Nar. doma“ tako okoli polnoči ali še čez, kjer si bodo lahko predstavili v živi sliki, kako g. Kemperle izrablja mlade speče (!!) moči. G. Kemperle nam bo gotovo le hvaležen, da delamo reklamo za njega.

Nečloveška mati. V Ljubnem na Zg. Štaj. so videli v sredo zvečer v Muri novorojenega nagega otroka. Voda je odnesla mrtvega siromačka naprej.

Ljutomerske novice. Vsled bližajoče se birme se pri nas vse pripravlja in renovira, med drugim tudi naše »nemočnice«. Čudno je pri tem, da se je oddalo kleparsko delo nemčurju Mayerju in ne Slovencu Rižnarju. Najbrž je g. oskrbnik, ki sicer zmiraj trdi, da je zaveden Slovenec, to prezrl. Tudi steklar Wirth si je dal narediti nov napis nad svojo trgovino. Slikar se je pri tem zmotil in narisal krstno

ime »Franc« slovensko. Glažar Wirth je skoraj omedlel, ko je to zagledal. K sreči je bila mati Germanija rešena s tem, da je slikar izpraskal črko »c« in jo zamenil s »z«, tako da se sedaj v mogočnih črkah blišči »Franz Wirth«. Vam pač g. Wirth smrdi slovenščina in slovenski groši. Kaj ne? — Dva dobra prijatelja, gg. sodnik Bicek in davčni upravitelj Ulm, občutita tudi že potrebo, pozdravljati se na ulici z gromovitim »heil«. Gospoda! To se ne spodobi za rojene Slovence! Upamo, da vam zadostuje!

v Podpora za ptujski okraj. Onim občanom v ptujskem polit. okraju, katere je zadela lani 1. junija in 3. avgusta toča, je vlada dovolila 12 tisoč kron podpore. Vrh tega je dovoljenih 30 tisoč kron za gradnjo cest v ptujskem sodnem okraju.

Druge slov. dežele.

Klerikalna hlinavščina se najbolj očitno kaže v sledečem: Župnik Treiber v Velikovem, kjer vzdržuje CMD slovensko šolo, je vodja te šole, je podpredsednik tamošnje podružnice CMD, kateri ne pusti nič delati, na drugi strani pa je odbornik klerikalnega „slov. šolskega društva za Koroško“, ki ruje zoper Ciril-Metodovo družbo. Dne 8. t. m. je bil občni zbor velikovške C.-M. podružnice, in ob tej priliki je župnik Treiber slovesno izjavil, da je „Ciril-Metodova družba naša krušna mati, ki tako lepo skrbi za koroške Slovence“. In to je govoril v velikovškem „Narodnem domu“, kjer on in kanonik Dobravc ne pripustita, da bi bile na mizah vžigalice CMD. Neverjetna hlinavščina!

Tržaški Slovenci prirede ob priliki 25 letnice CMD poseben vlak na slavnost 3. julija v Ljubljano.

Okrožno sodišče v Pulju. Dne 14. t. m. so se zbrali v Pulju vsi župani iz južne Istre k posvetovanju o nadaljnjih korakih, ki jih bo treba storiti, da se doseže ustanovitev okrožnega sodišča v Pulju. Tozadevno resolucijo so izročili deželnemu glavarju z zahtevo, naj se takoj skliče deželni zbor, ko bo vlada predložila dež. odboru tozadevni zakonski načrt.

Za načelnika postaje juž. železnice v Trstu je imenovan Slovenec g. Andrej Žbona.

Namazali so se. Dne 15. t. m. popoldne je videl v Trstu neki pristaniški pilot blizu pomola Sanitá nekega človeka, ki se je previdno bližal morskemu obrežju, se plaho oziral okoli sebe, in ko se mu je zdelo, da ga nihče ne vidi, je vrgel v morje precej velik omot, ki ga je imel skritega pod jopičem, potem pa naglo izginil. Pilot je seveda takoj obvestil predstojnike, ti pa policijo. Ta je v prepričanju, da se gre zopet za kak slučaj Föderpersperg in da bodo zopet našli kako odrezano žensko glavo, hitro šla na lice mesta, potegnila omot iz morja in ga nesla na policijski urad. Kaki so postali obrazi gospodov, ko so omot odvezali in našli v njem namesto ženske glave nekaj nemških knjig, ki govore o tem, kako se zdravi sifilis, — to si lahko predstavljate.

Tržaški deželni zbor je bil zaključen, kakor poročajo iz Trsta, zato da izgube imuniteto nekateri laški deželni poslanci, ki so se udeležili znanega binkoštnega izleta v Milan, ki je bil povod odkritju iredentistične zarote v Trstu.

Dopolnilne državnozbornske volitve v Gorici. Kandidat laških liberalcev za to volitev, ki bo 26. t. m., je višjesodni svetnik Dioniz Ussai v Trstu, rojen Goričan, bivši občinski svetovalec v Gorici.

v Slov. trg. društvu „Merkur“ je nakazala Koliuska tovarna glasom pogodbe prispevek v znesku 600 K za prvo polovico l. 1910. Pri tej priliki pozivljamo gg. trgovce in nastavljenice, naj delujejo z vso vnemo za to narodno podjetje, ki poleg svoje konkurenčnosti prispeva velike svote v narodne namene. Za izborne izdelke te tovarne ni težka reklama, ker dela blago že samo reklamo. Naša želja je, naj bi našel naš poziv obila uspeha.

v Otvoritev „Sokolskega doma“ ob priliki dvajsetletnice telovadnega društva „Sokol“ v Zagorju ob Savi. Kakor že objavljeno v naprednem slovenskem časopisu, praznuje naše društvo letošnje leto dvajsetletnico svojega obstanka, združeno z otvoritvijo „Sokolskega doma“, ki je v pravem pomenu besede zahteval marsikatero žrtev, položeno domu na altar. Vsakdo ve, kdor čuti z nami, s kom, s kakim sovragom se imamo boriti. Na eni strani najkrutejši naš sovražnik hoče zidati preko naših glav most do Adrije, na drugi strani nas ovira naš rodni brat. Vedno bolj se množe bojne vrste naših sovragov, z vedno večjo energijo prodirajo v našo lepo domovino. Toda naša

sokolska misel, naša ideja, vzklika iz slovanskih src, ne more trpeti tega robstva teme, ne more postati suženj našim sovragom. Z jekleno voljo se mora upreti vsemu, kar nam zapostavlja pot k napredku svobodi, bratstvu, edinstvu. — **Zatorej dragi bratje na noge!** 17. julija t. l. prihitite v lepo našo Zagorsko dolino, pokažimo našim krutim sovražnikom, da še stoji trdna skala na meji, katero vreči bode nemogoče, ako bomo v istini nastopali, kakor nastopa rojak proti rojaku, brat proti lastnemu bratu. Za danes objavljamo samo majhen spored, natančnejši sledi v kratkem času: 1. Na predvečer serenada kumici. 2. V nedeljo, 17. julija sprejem gostov. 3. Telovadna skušnja. 4. Otvoritev „Sokolskega doma“. 5. Sprevod. 6. Skupni obedi. 7. Javna telovadba. 8. Ljudska veselica. Bratska društva, ki se na veravajo udeležiti slavnosti naj nam izvolijo čim preje naznaniti udeležbo in tudi naj blagohotno javijo, s katerim vlakom pridejo in kedar se vračajo. Na zdar!

Dnevna kronika.

v Za župana v Varaždinu je izvoljen s 26 od 27 oddanih glasov dr. Pero Magdič, hrv. sezborski poslanec.

v Umri je v Zagrebu v 51. letu starosti vpo-

kojeni tajnik hrv. deželne vlade, Emil Demetrovič. **v Valerijan Pribičević — pravoslavni škof.** Koštvov organ „Budapest“ prinaša novico, da je obenem s srbskim cerkvenim sinodom sklican tudi srbski biskupski sinod, da reši važno vprašanje zasedanja budimske biskupske stolice, ki je izpraznjena vsled imenovanja Bogdanovića patrijarhom. — Ker razpolaga srbska samostalna stranka z večino v cerkvenem sinodu, dela na to, da bi budimsko biskupsko stolico prevzel zdajni temešvarski biskup Letica, slednjo bi pa zasedel profesor seminarja v Karlovcih, Valerijan Pribičević, znan iz zagrebskega „veleizdajkega“ procesa.

v Odborova seja „Matica Slovenske“ dne 14. junija 1910. Od zadnje odboreve seje so zborovali vsi odseki. **Gospodarski odsek:** Odda se tisk „Zabavne knjižnice“, ki jo izdasta letos skupno „Matica Slov.“ in „Matica Hrvatska“. V mnogih krajih ni mogoče dobiti poverjenikov niti odgovorov na vprašanja in prošnje. **Društvena knjižnica** se ne da urediti, dokler nimamo zanj boljših prostorov; hiša se bo komisijonelno pregledala. **Zemljepisni odsek:** Dosedanji „Zemljevidni“ in „Krajevni odsek“ se združita v „Zemljepisni odsek“. C. in kr. voj. geogr. zavod na Dunaju še ne more reči, do kdaj bo zemljevid tiskan. Pozvati je šolske in župne urade na naročbo zemljevida. **Krajevni mena ima „Matica“** iz 440 občin, vseh občin pa je približno 1120. **Tehniški odsek:** Gradivo za tehniški slovar (kakih 36000 izrazov) se je abecedno uredilo; začeli so ga pregledovati tehn. strokovnjaki; za nekatere stroke se še posebno zbira. Po zgledu „Društva hrv. inž. in arhitektov“ se bo otiti opisovanja slov. hiše; najprej je v preglednem članku posneti dosedanje spise o tem predmetu, potem pa pozvati na delo vse, ki se zanimajo za stvar. **Znanstveni odsek:** predsednik poroča o stanju priprave za Jugoslovansko Enciklopedijo (o tem izide posebno poročilo). **Knjižni odsek:** Knjige za l. 1910. so že ali dotiskane ali v tisku; „Zab. knjižnica“ pojde te dni v tisk. V „Knežovi knjižnici“ izide prvi del Lahovega romana „Brambovci“. Sprejme se dr. H. Tumova „Nomenklatura Višensko-Poliškega Gorovja“, v oceni sta monografiji „Pohorje“ (prof. Koprivnik v Mariboru). „Bela Krajina“ (dr. Adlešič), v oceno se oddasta dr. Glaserjeva preveda Shakespearejevega „Othella“ in „Macbetha“. V evidenci je imeti Češko Antologijo, opisati je še dr. Janez Bleiweisovo delovanje v dež. zboru in odboru. Izpreminjanje predlogov g. dr. Branka Draholerja v Zagrebu, predlaga odbor, naj „Matica Hrv.“ in „M. Slov.“ skupno izdasta izbor Vrazovih pesmi. **Tajnikovo poročilo:** Dosle je za l. 1910. plačala le 1/3 poverjenikov. Matica se oficijelno udeleži Vrazove slavnosti v Cerovcu avgusta meseca.

v Jugoslovanska enciklopedija. Poročali smo svoj čas, da je srbska vlada dala srbski akademiji znanosti v Beogradu na razpolago 20.000 dinarjev, da skupno z zagrebško jugoslovansko akademijo izda jugoslovansko enciklopedijo. Stvar je že v teku. Enciklopedija bi obsegala sledeče dele: I. Zemljepis jugoslovanskih zemelj (ta del bi uredil zagrebški vsenčiliški profesor dr. Milan Senoa); II. antropologija in etnologija jugoslovanskih zemelj (dr. Tade Smičiklas); III. statistika jugoslov. zemelj (dr. Milovan Zoričič); IV. narodno življenje jugosl. zemelj (dr. Dragotin Boranič); V. politična zgodovina j. z. (dr. T. Smičiklas, dr. Konst. Jireček in dr. M. Rešetar); VI. cerkev in cerkvena zgodovina j. z. (dr. T. Smičiklas, za mohamedanski del dr. Safvet beg Bašagić); VII. jugoslov. jeziki in narečja; VIII. književnost jugosl. narodov; IX. sredstva prosvete med jug. narodi; X. šolstvo med jugoslovanskimi narodi; te štiri dele bi uredil dr. Branko Drechsler. Jezikovno skupino še posebej dr. Vatroslav Jagić, skupino o narečjih pa dr. M. vitez Rešetar; pregled jugoslovanske književnosti bi napisal Slovenec dr. Mat. Murko; XI. jugoslovansko narodno pravo (vsenčiliški prof. dr. I. Strohal); XII. predzgodovinska arheologija jugo-

slovanskih zemelj; XIII. jugoslovanska numizmatika; XIV. jugoslov. nmetnost; XV. narodna in umetna glasba med jugoslovanskimi narodi; zadnje štiri dele bi uredil prof. dr. Josip Brunšmid.

v Atentat v Bosni. Napadalec se piše Bogdan Žerajić (ne Zeraje, kakor smo pisali včeraj!) in je bil pravnik v II. letniku v Zagrebu. Splošno mnenje je, da atentat ni v nobeni zvezi z razpoloženjem v narodu. Narod se je že ves pomiril po aneksiji. Varešanin ni nikak tiran, nad katerim bi bilo maščevanje upravičeno. Zato je tudi vsa pošena javnost mnenja, da je atentat plod prerazgretih možganov mladega fantiča; nekateri mislijo, da je iz zgolj nacionalnega sovraštva kot Srb streljal na Hrvata Varešanina, drugi, osobito njegovi vseučiliški tovarishi, trde, da je bil Žerajić anarhist, da je vedno čital samo spise ruskih revolucionarjev; sam se je imenoval „samostalnega anarhista“. Da vladno šmokovsko časopisje dela zdaj najrazličnejše kombinacije o tem, kako je bil atentat namenjen cesarju, a ga je pazljivost policije preprečila itd., je naravnost smešno. „Neue Freie Presse“ voha že celo zaroto, vidi ljudi, ki so podkupili Žerajića (menda zato, da samega sebe ubije!?) in vse mogoče.

v Društva „Ljudevit Gaj“ na Reki, ki bi imelo namen ustanoviti v Reki hrvatsko šolo, baje hrvatska vlada ne namerava potrditi, češ da obstoji že itak v Zagrebu „Hrvatsko društvo za pučko prosvjeto“ z enakimi cilji. Ta novica, ki jo je prinesel „Obzor“, je razburila vso hrvatsko javnost, ki odločno obsoja namero vlade.

v Bosanska vlada in narodna zavest. Hujši ko atentat na Varešanina je atentat bosanske birokracije na narodni značaj Bosne in Hercegovine. Znano je, da je sarajevski župan Kulović odstopil. Njegove posle vodi prvi podžupan Hrvat dr. Mandić. Vlada je zahtevala od njega, naj ob priliki otvoritve sabora na vseh mestnih poslopih razobesi avstrijske, madžarske, cesarske in bosanske zastave. A dr. Mandić se ni pokoril, ampak je izobesil hrvatske, srbske in cesarske zastave. Tudi na saborskem poslopiju je hotel izobesiti samo te, a vlada ni pustila, in tako je sabornica bila brez zastav. Vsa javnost je postopanje dr. Mandića pozdravila z navdušenjem in odobravanjem. Baje ga hoče vlada zaradi tega kot podžupana odstaviti.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

VSE SE LEPO SKLADA!

Dunaj, 17. junija: Na povabilo ministerskega predsednika Bienerttha, ste imeli predsedstvu nemško-nacionalne zveze in krščansko-socijalne enote v parlamentu skupno sejo, katere so se udeležili ministri Stürgkh, Weisskirchner in Hohenburger. V seji se je ofic. dognalo, da se obe parlamentari skupini strinjata z vladnim kompromisnim predlogom; objednem se je govorilo o nadaljnjih formalnih korakih glede vladne predloge o italj. fakulteti.

IZ DRŽAVNE ZBORNICE.

Dunaj, 17. junija: Zbornica je odobrila v priprostem glasovanju drugo skupino proračuna. Pričela se je specijelna debata o tretji skupini: poljedelstvo, trgovina, železnice, javna dela.

OGERSKI FINANČNI MINISTER NA DUNAJU.

Dunaj, 17. junija: Finančni minister Lukacs je došel včeraj zvečer semkaj; danes ob 10. uri dop. ga sprejme cesar v dvornem gradu. Lukacs bo poročal o različnih zadevah svojega resorja, zlasti pa o indemitetnih predlogi. Potem obišče Bilinjskega in se vrne ob 5. uri v Budimpešto nazaj.

BOLEZEN RUMUNSKÉ KRALJICE.

Bukarešt, 17. junija: Kraljica Elizabeta je lahko zbolela in mora ostati v postelji.

NOV SVETOVNI AVIJATIČNI REKORD.

Indianapolis, 17. junija: Avijatik Brockins je dosegel danes z Wrightovim vzletalnim strojem višino 5 tisoč čevljev. To je najnovejši svetovni rekord.

BOLEZEN CESARJA VILJEMA.

Berlin, 17. junija: O boleznih cesarja Viljema poročajo iz dobro poučenih krogov, da bode cesar v enem tednu že dober, da se bode udeležil znane tekme v Kielu in pa da bode napravil tudi svoje navadno potovanje na sever.

KRALJ JURIJ ZOPET V ATENAH.

Atene, 17. junija: Kralj Jurij se je vrnil danes zopet z železnico v Atene. Na kolodvoru so ga sprejeli člani vlade in pa diplomatični kor. Tudi prebivalstvo ga je navdušeno sprejelo.

UTIS SARAJEVSK. ATENTATA V BELGRADU.

Belgrad, 17. junija: V Belgradu so sprejeli vest o atentatu na bosanskega deželnega glavarja jako hladno in ravnodušno. Odobrava ga samo »Politika«.

Tržne cene.

Dunaj, 16. junija. Borza za kmetijske pridelke. Tendence in cene so ostale danes nespremenjene. Iz cele Ogrske poročajo o deževju, ki bo na žetev neugodno vplivalo.

Budimpešta, 16. junija. Žitna borza. Pšenica za oktober K 9'58, rž za oktober K 6'90.

oves za oktober K 7'15, koruza za julij K 5'39, koruza za avgust K ——. Pšenice se zmerno ponuja in kupuje, tendenca mirna, promet 12.000 q, pšenica v efektivu se slabo drži, ostalo mirno. Termini malo boljši. Vreme oblačno.

Trst, 16. junija. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 39 $\frac{1}{4}$ do K 40—, za dobavo K 39 $\frac{1}{4}$ do K 40—. Tendenca medla.

Praga, 16. junija. Sladkor. Surovi sladkor prompt K 34—, nova kampanja K 25'70. Tendence medla. Vreme deževno.

Budimpešta, 16. junija. Svinjski sejm. Ogrske stare težke 140—142, mlade težke 148—150, mlade srednje 148—150, mlade lahke 148—150 v kg. Zaloga 38.414 komadov. Prignano 195, odgnano 152 komadov, ostane 38.457 komadov.

Budimpešta, 16. junija. Mast. Svinjska mast 177—, namizna slanina 158—.

Po svetu.

v Draga slika. Amerikanski „kralj jekla“ Mr. Ch. Frick je kupil slavno Rembrandtovo sliko „Poljski jezdec“ za 1.500.000 kron. Še pred kratkim je bila slika last grofa Tarnowskega.

v Čudno stavo je sklenil neki mladi mož na Dunaju. Stavil je, da se bo pustil v navadnem lesenem zaboju brez vesel od valov Donave nesti v Črno morje. Baje je že pasiral Novi Sad, kjer je kupil provijant, potem pa se zopet „vkrčal“.

v Glavo odtrgalo. V neki tovarni v Mühlheimu je eksplodiral velik kotel s karbidom. Kosi železa, ki so frčali po zraku, so nekemu delavcu odtrgali glavo. Neki drugi delavec, ki je to videl, je vsled strahu zblaznel.

Janina Borowska, znana iz procesa pred krakovsko poroto, je prišla nedavno k predsedniku poljskega kluba Glombinjskemu v državno zbornico ter ga je kot rektorja lvovskega vsenčilišča prosila, naj intervenira, da bi se ji dovolilo napraviti zadnji medicinski rigoroz. Profesor Glombinjski ji je to obljubil.

Jakob Arbes, znani češki pesnik, je slavil dne 12. t. m. 70-letnico rojstva.

Praški „Čas“ in volitve na Ogrskem. Obširen popis minolih ogrskih volitev je objavil v zadnjih številkah tudi praški organ češke napredne stranke „Čas“. Zato je zdaj ogrska vlada listu zabranila dostop na Ogrsko. Veliki državniki Khuenove železne roke postajajo — otročji!

Instalacija djakovskega škofa dr. Krapca je končno določena na 29. t. m. Dr. Krapac je poklonil ubožnici v Djakovem 6000 K. Za vzdrževanje višje ljudske šole v Djakovem je določil iz svojih dohodkov letnih 1200 K.

Madžari proti Scotus Viatorju. — Priobčili smo v „Nar. Dn.“ odlomek iz spisov znanega Angleža Watsona (Scotus Viator), v katerih opisuje „volitve“ na Ogrskem. Ti opisi so madžarske mogočnosti tako spekli, da bi se radi neprijetnega razkrinkovalca madžarske korupcije rešili. Zato razni madžarski listi že očitno pozivajo vlado, naj to „pošast“ prežene iz Ogrske. (Kakor smo poročali, se je mudil Scotus Viator ves čas volitev na Ogrskem in je še sedaj tam.) Sobotni „Pesti Naplo“ zahteva celo od vlade, naj doseže, da se bo vrglo moža sploh čez meje Avstrije. Naravno, da na najbesnejši način napadajo neprijetno jim osebo in skušajo z blatenjem oslabiti vpliv njegovih spisov. Scotus Viator je za Madžare slaba vest in radi bi se je otresli. Pa on ostane njihova slaba vest tudi izven njihovih „državnih“ mej; evropska javnost ve, komu ima verjeti, ali madžarskim lopovom na ministerskih stolcih ali možup oštenjaku.

v Velike cesarske vojaške vaje se bodo letos vršile v Srednji Galiciji in severni Ogrski in sicer od 12. do 16. septembra. Udeleženi bodo 6., 10. 11. voj. Prisostvovali bodo razan cesarja prestolonaslednik Franc Ferdinand in nadvojvoda Evgen ter Leopold Salvator.

v Proces proti gospe pl. Schönebeck se vrši že čeli teden v Berlinu. Poročali smo svoječasno o umoru majorja Schönebecka v Allensteinu, ki ga je na njem v noči 26. dec. l. l. zvršil stotnik pl. Goeben. Sum je takoj letel na ženo majorjevo, da je povzročiteljica ali vsaj sokriva umora, ker znano je bilo, da je imela poleg moža celo vrsto ljubčkov, med njimi osobito stotnika pl. Goebena. A poročila se je pozneje z nekim nemškim pisateljem. Stotnik pl. Goeben se je nedavno v zaporu ustrelil. Pri razpravi prihajajo stvari na dan,

ki jasno osvetljujejo razmere v nemških visokih krogih. Majorica Schönebeckova je bila nad vse pobotna ženska. Obtoženka taji vsako krivdo.

Umrl je 10. t. m. v nekem dunajskem sanatoriju odvetnik dr. Pero Klaić, sin slavnega dalmatinskega prvoboritelja Mihovila Klaića. Dr. Pero Klaić je igral osobito v devetdesetih letih veliko ulogo v javnem življenju dalmatinskih Hrvatov; bil je dolgo časa deželni in državni poslanec, požrtvovalen, delaven in plemenit narodni delavec. Že pred več leti ga je prisilila bolezen, da se je odrekel javnemu delu.

v Kolera v južni Rusiji. Kolera se je začela nevarno širiti v okolici mesta Rostova ob Donu; posamezne slučaje javljajo tudi iz Sevastopola.

v Uboge lastovke! Z Velikega sv. Bernarda poročajo, da leži tam po snegu blizu hospica na tisoče lastovki katere so tam poginile v snežnem metežu.

v Pri zrakoplovnih poskusih v Budimpešti, katere so priredili min. teden najboljši zrakoplovci sveta, so se zgodile tudi razne nezgode. Dne 9. tm. je odpovedal Latham, ko se je baš spuščal na zemljo, motor, in avijatik je padel na tla iz višine 5 metrov. Aeroplan se mu je deloma poškodoval. Bolj nevaren je bil padec Freya, ki je po polurni vožnji opazil defekt na motorju in se hotel spustiti k zemlji. Aeroplan je padel iz višine 10 metrov na tla in težko poškodoval 6 oseb izmed gledalcev. Tudi avijatik Bjelovučić je padel z aeroplanom vred na tla, je ostal sicer nepoškodovan, a aeroplan se mu je popolnoma razbil.

Iz narave.

Zanesljivo nebo vremensko znamenje. Okoli 10 let bo, ko je »Tagespost« javila, da je neki nemški profesor (ime sem pozabil) izumil novo znamenje na nebu, ki naznanja dež. In sicer je to škrlast oblak, kateremu že pred 48 urami sledi dež; ako pa je škrlast oblak dvojen, pa že v 24 urah. Natančnejše stvar ni bila pojasnjena. — Tisti članek pa me je spomnil na približno 83. leto, ko sem bil nameščen na šoli nekega kraja ob štaj. slov.-nemški meji. Poletje je bilo zelo vroče, suša je vladala in v potokih ter mnogih studenčih ni bilo vode. Ljudstvo je že zbegavalo. Nek kmet mi je ponovno tarnal, da se je bati hude suše, kakor je bila (zdi se mi, da je rekel) 34. leta. Njegov oče je bojda pripovedoval, da so se dotičnega leta izsušili vsi potoki in skoraj vsi studenci v okraju; vendar v njegovem ribniku (to je žabji ribnik brez rib, podolgovata jama okrog 10 m² površinske mere, v katero pa nevidno izvirajo močne žile jako dobre vode, ki pa zopet nevidno odteka) ni zmanjkalo vode, četudi so od blizu in daleč prihajali po njo. Za živino pa so dovažali vodo iz čez 2 uri oddaljene Drave. Vsled suše je primanjkovalo živil ljudem in živalim; vina pa je bojda bilo mnogo in tudi tako dobrega, da je od njega samo v tej občini dvoje ljudi zblaznelo. — Dejal mi je, dokler se iz omenjenega njegovega ribnika ne bo kadilo, ne bo deža.

V šolskem poslopiju je tedaj zidar nekaj popravljaj, že prileten, pameten žalar. Nekega večera po delopustu se pomenkujeva na prostem opazovaje, kaj da nebo obljublja. Mož pokaže proti zahodu in trdi, da dobimo že prihodnjega dne izdaten dež. — »Vidite«, je dejal, »tam v daljavi tisti dolgi oblak in za njim vspešno še drugi manjši? To je celo zanesljivo znamenje«, je trdil, »in, ko bi vspešnega manjšega oblaka ne bilo, bi pa dobili dež za dan pozneje«. Prihodnje jutro se snideva z že omenjenim kmetom. Vesel mi pove, da se je davej kadilo iz njegovega ribnika. Rahlo se je pripravljalo in popokline je začel toli zaželen prekristen in izdaten dež. Torej, kar je nemški profesor konec stoletja na nebu »iznašel« (erfunden), je slovenski zidar žalar že davno na nebu najšel ali opazil.

V naprej sem opazoval oblake in se do gotovega prepričal, da:

1. Ako se škrlasti (dolgi, ribi podobni) oblaki pomikajo stranski proti zahodu, ostane vreme lepo, ozir., bo postalo lepo.

2. Ako se škrlasti oblaki pomikajo naprej (kakor plavajoča riba), naj že v katerikoli smeri, dobimo kvečjemu nekaj kapljic, ozir. le mal škropicelz in

3. Če se škrlasti oblaki pomikajo stransko od zahoda proti izhodu, dobimo dež celo gotovo v 24. ozir. v 48 urah, kakor je zgoraj pojasnjeno.

Jako zanesljivo na dež kaže tudi, če se solnce v jutru pred 7 uro skriva, ker plavajo na vzhodnem obzorju oblaki.

Dolg.-Zrkovski.

Samo nespremenjen ponatis je svoboden.

Lampijone

konfeti, serpentine, umetne cvetlice itd. priporoča po nizkih cenah tvrdka

Goričar & Leskovšek v Celju

trgovina papirja, pisalnega in risalnega orodja

Na debelo.

177 88-31

Na drobno.